

NOTA INFORMATIVĂ
la proiectul Hotărîrii Guvernului privind aprobarea
proiectului de Lege pentru modificarea Legii cu privire la Consiliul Superior
al Magistraturii nr. 947/1996

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul Hotărîrii Guvernului privind aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea Legii cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii nr. 947/1996 a fost elaborat de către Ministerul Justiției.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Prezentul proiect a fost elaborat în vederea asigurării unui echilibru proporțional de reprezentare în Consiliul Superior al Magistraturii a judecătorilor din toate nivelele instanțelor judecătorești.

În acest sens, proiectul se bazează pe principiile stabilite în Carta europeană cu privire la statutul judecătorului, în special principiul nr. 1.3. care stabilește că *„Pentru orice decizie referitoare la selecția, la recrutarea, la desemnarea, la evoluarea carierei sau la încetarea funcțiilor unui judecător, statutul prevede intervenția unei instanțe independente față de puterea executivă și de cea legislativă, constituită cel puțin pe jumătate din judecători aleși de Adunarea Generală conform unor modalități care garantează cea mai largă reprezentare a acestora.”*. Aceeași Cartă descrie principiile și expune motivele acestora, iar la descrierea principiului 1.3. se menționează că *„... fără a impune un mod de scrutin particular, Carta afirmă că modalitățile de alegere a reprezentanților judecătorilor în aceasta instanță trebuie să asigure cea mai largă reprezentare a acestora.”*.

Actualmente, din componența Consiliului Superior al Magistraturii fac parte câte 2 judecători din fiecare nivel de instanțe. Proiectul actului normativ urmează să prevadă mecanismul de alegere a membrilor Consiliului Superior al Magistraturii de către Adunarea Generală a Judecătorilor pornind de la necesitatea unei reprezentări proporționale ale judecătorilor care într-un număr predominant activează în prima instanță și într-un număr considerabil mai mic în instanțele ierarhic superioare.

Pentru abordările respective au fost luate în considerare raționamentele statuate în Avizul nr. 10(2007) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) unde la pct. 27. se menționează că: *„Fără a impune un fel de scrutin deosebit, CCJE consideră că judecătorii care statuează la Consiliul de Justiție trebuie să fie aleși de egalii lor urmând modalitățile care garantează reprezentarea cea mai amplă a sistemului judiciar la toate nivelurile”*.

Pornind de la aceste premise proiectul are drept scop asigurarea proporționalității echitabile de reprezentare a judecătorilor de la toate nivelele instanțelor judecătorești în cadrul Consiliului Superior al Magistraturii și *„garantează reprezentarea cea mai amplă a sistemului judiciar la toate nivelurile”*.

În altă ordine de idei subliniem că în domeniul carierei profesionale ale judecătorilor, membrii „*ex-officio*” al Consiliului Superior al Magistraturii nu participă la adoptarea hotărârilor. Din aceste considerente, la adoptarea hotărârilor privind cariera judecătorilor numărul membrilor Consiliului Superior al Magistraturii se micșorează și apar situații când nu se întrunește cvorumul, iar pentru a nu crea astfel de incidente se impune majorarea numărului membrilor cu încă doi membri din rîndul profesorilor de drept titulari.

Subsidiar reiterăm că, Ministerul Justiției ca promotor a promovării politicii în domeniul organizării sistemului judecătoresc, a elaborat un proiect de lege privind modificarea Constituției în partea ce ține de excluderea membrilor din oficiu în CSM, și în paralel cu prezentul proiect le promovează. Prin urmare, prevederile prezentului proiect de suplینire numerică a membrilor CSM vin a fi în concordanță cu prevederile proiectului de modificare a Constituției pentru a asigura o abordare integrată și unică în reglementarea acestui subiect.

3. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Modificarea articolului 3.

Prin intermediul proiectului dat se propune suplینirea Consiliului Superior al Magistraturii cu încă 2 membri din rîndul profesorilor de drept titulari, ce urmează a fi aleși de către Ministerul Justiției din rîndul profesorilor de drept titulari prin concurs public.

Astfel, proiectul propune o extindere a numărului de membri ai CSM de la 12 la 14, avînd în vedere că în domeniul carierei profesionale ale judecătorilor membrii „*ex-officio*” al CSM participă la adoptarea hotărârilor fără drept de vot (art. 19 alin. (1) din Legea nr. 947/1996). Suplینirea membrilor se impune situației de a nu crea incidente la întrunirea cvorumului pentru examinarea unor chestiuni privind cariera judecătorilor.

Totodată, proiectul redă alineatul (4) într-o nouă redacție, avînd în vedere necesitatea unei reprezentări proporționale ale judecătorilor care într-un număr predominant activează în prima instanță și într-un număr considerabil mai mic în instanțele ierarhic superioare. Astfel, proiectul inserează ca de către Adunarea Generală a Judecătorilor să fie selectați membrii CSM-ului din rîndul judecătorilor după cum urmează:

- 3 membri din rîndul judecătorilor ce activează la nivelul de primă instanță, avînd în vedere că aceștia reprezintă un umăr predominant în comparație cu numărul total din judecători;
- 2 membri din rîndul judecătorilor ce activează la nivelul instanței de apel (numărul acestora nu se schimbă);
- 1 membru din rîndul judecătorilor Curții Supreme de Justiție, ținînd cont de faptul că numărul acestora este unul mult mai mic.

În același timp se reglementează o procedură perfecționată de selectare de către a Adunarea Generală a Judecătorilor a membrilor Consiliului Superior al Magistraturii din rîndul judecătorilor, precum și modul de publicare a listei candidaților și dosarele depuse de aceștia.

O noutate în proiectul de act normative vine reglementarea chestiunii ce ține de campania de promovare în rândul judecătorilor a candidaților la membru în CSM. În acest sens se va crea premisa legală prin care candidații pentru membrii CSM vor putea desfășura acțiuni în vederea realizării sarcinilor de promovare a candidaturii sale în CSM.

Modificarea articolului 8¹.

Deși Regulamentele aprobate de CSM și anunțurile privind lansarea concursurilor pentru suplinirea funcțiilor de judecător se publică atât în Monitorul Oficial cât și pe pagina web oficială a CSM, în art. respectiv nu este specificat publicarea acestora pe pagina web a CSM-ului.

Plus la toate, elaborarea actelor normative presupune respectarea legislației privind transparența în procesul decizional. La rândul său, CSM-ul elaborează acte normative și urmează să respecte și să asigure transparența în procesul decizional. Din aceste considerente, se impune completarea articolului cu alineatul în cauză.

Modificarea articolului 9.

Intervenția la articolul în cauză se datorează faptului că în perioada dintre expirarea termenului mandatului membrilor CSM și alegerea noilor membri de către Adunarea Generală a Judecătorilor este unul îndelungat, iar în procesul de administrare judecătorească nu pot fi luate anumite decizii ce nu suferă amânare din cauza expirării mandatului membrilor CSM în exercițiu. În această ordine de idei proiectul reglementează ipoteza că mandatul membrului CSM este de 4 ani, dar, care se prelungește pînă la alegerea noilor membri.

Modificarea articolului 12.

Dispozițiile art. 12 din Legea nr. 947/1996 instituie temeiurile de încetare a mandatului de membru al Consiliului Superior al Magistraturii. Avînd în vedere că, fiecare membru al CSM exercită un mandat „reprezentativ” (calitate de judecător la o instanță judecătorească de anumit nivel), se propune un temei distinct de încetare *ope legis* a calității de membru al CSM ca urmare a survenirii unor schimbări în cariera judecătorului respectiv, promovare sau transferare la o instanță judecătorească inferioară de alt nivel decît aceea de la care a fost ales la Adunarea Generală a Judecătorilor. Prin această modificare se va asigura respectarea principiului stabilit mai sus în partea ce ține de proporționalitatea membrilor CSM aleși din rândul judecătorilor, adică: 3 din primă instanță, 2 din instanțele de apel și 1 de la Curtea Supremă de Justiție.

Modificarea articolului 24.

La articolul dat se reglementează procedura de adoptare a hotărîrilor CSM. Cu toate că la art. 24 alin. (1) este inserată regula potrivit căreia „*Consiliul Superior al Magistraturii adoptă hotărîri cu votul deschis al majorității membrilor săi...*”, alin. (3) din același articol, exonerează procesul deschis de adoptare a hotărîrii CSM. De aceea, este imperios și necesar ca procesul decizional în ședințele CSM, altele decît cele închise, să fie transparente. În așa mod, proiectul urmărește

ridicarea nivelului încrederii societății în organul de autoadministrare judecătorească.

Mai mult, alin. (2) a fost dat într-o nouă redacție pentru a păstra același raționament, dar pentru a preciza că în cadrul examinării chestiunilor disciplinare sau ședințelor închise, la procesul de votare sunt prezenți și membrii secretariatului CSM.

Același deziderat a fost păstrat și la alin. (5) pentru a nu crea impresia că în cadrul ședințelor CSM, membrii acestora deliberează în sensul unui proces de judecată, dar urmează să voteze toate întrebările puse în agendă.

Modificarea articolului 25.

Modalitatea de contestarea a hotărârilor CSM este prevăzută la alin. (1) din art. 25. Însă, conform dispozițiilor art. 191 alin. (3) din Codul administrativ „*Curtea de apel Chișinău soluționează în primă instanță acțiunile în contencios administrativ împotriva hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii, ...*”. De aceea proiectul vine să unifice dispozițiile în partea ce ține de procedurile de contestare.

În partea ce ține de abrogarea alin. (2) și (3) din același articol, este cert faptul că normele procesuale ce reglementează modalitatea de formare a completelor, precum și tipurile hotărârilor emise pe marginea contestațiilor sunt prevăzute în normele Codului administrativ (art. 193 și art. 215). Astfel, locul acestora nu trebuie să se regăsească în dispozițiile respectivei legi.

4. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea prevederilor proiectului necesită cheltuieli financiare din bugetul de stat pentru remunerarea noilor membri ai Consiliului Superior al Magistraturii.

Reieșind din raționamentele Curții Constituționale care au stat la baza emiterii Hotărârii nr. 21 din 3 octombrie 2019 *pentru controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr. 270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar (remunerarea membrilor Consiliului Superior al Magistraturii aleși din rândul profesorilor titulari de drept)*, aproximăm că salariul lunar al unui membru al Consiliului Superior al Magistraturii ales din rândul profesorilor titulari de drept va fi de **15290 de lei** (calculat în baza Legii nr. 270/2018).

Ținând cont de faptul că în cadrul Consiliului Superior al Magistraturii urmează a fi numiți încă 2 membri din rândul profesorilor titulari de drept, din contul bugetului de stat vor fi necesare anual mijloace financiare în sumă de: 15290×2 (membri) $\times 12$ (luni) = **366960 de lei**.

5. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Proiectul Hotărârii Guvernului privind aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea Legii cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii nr. 947/1996 nu necesită elaborarea sau modificarea altor acte normative.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul este plasat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md, compartimentul *Transparența decizională*, directoriul *Proiecte de acte normative remise spre coordonare*.

Ministru

Olesea STAMATE